

מחוון – רשת המעלות, האטלס ומפות נושאיות

1 השלימו בעזרת המחסן.

- א. קו הרוחב ס נקרא **קו המשווה**.
- ב. קו האורך שעובר בגריניץ' נקרא **קו האפס**.
- ג. הקווים שעוברים מקוטב לקוטב הם **קווי אורך**.
- ד. ספר של מפות נקרא **אטלס**.
- ה. הרשימה בסוף האטלס, שבה מחפשים מקום לפי שמו, היא **מפתח שמות**.

2 התאימו לכל סוג מפה את מה שהיא מציגה.

טור א

1. מפה פיזית

2. מפה מדינית

3. מפת גשמים

4. מפת אוכלוסייה

5. מפת דרכים

טור ב

4 היכן גרים אנשים רבים או מעטים

2 מדינות, גבולות וערי בירה

5 כבישים ומחלפים

3 כמות הגשם באזורים שונים

1 הרים, נהרות וגבהים

3 נכון או לא נכון? תקנו את הלא נכונים.

משפט	נכון	לא נכון	תיקון
א. קו המשווה מחלק את כדור הארץ לחצי כדור צפוני ולחצי כדור דרומי.	☒	☐	
ב. קווי הרוחב נמתחים מן הקוטב הצפוני אל הקוטב הדרומי.	☐	☒	קווי האורך נמתחים מקוטב לקוטב; קווי הרוחב מקיפים את כדור הארץ ממזרח למערב
ג. ישראל נמצאת בחצי הכדור הצפוני.	☒	☐	
ד. קו רוחב יכול להגיע עד 180 מעלות.	☐	☒	קו רוחב מגיע עד 90 מעלות (בקטבים); עד 180 מגיע קו אורך

4 מיינו את המדינות לפי חצי הכדור (צפוני או דרומי).

חצי הכדור הצפוני	חצי הכדור הדרומי
ישראל, איטליה, מצרים	אוסטרליה, ארגנטינה, ניו זילנד

5 לפניכם קטע ממפתח השמות של אטלס דמיוני. השלימו את הטבלה.

שם המקום	עמוד	משבצת	מה צריך לעשות כדי למצוא אותו?
נהר הכסף	34	ב3	לפתוח בעמוד 34, משבצת ב3
העיר ארגמן	12	ד1	לפתוח בעמוד 12, משבצת ד1
הר השלג	50	א2	לפתוח בעמוד 50, משבצת א2

6 בחרו את התשובה הנכונה.

- א. מקום בקו רוחב 0 נמצא:
- על קו המשווה ○ בקוטב הצפוני ○ בגריניץ'
- ב. באיזו מפה תשתמשו כדי לגלות היכן יורד הכי הרבה גשם בישראל?
- מפה מדינית • מפה נושאית של גשמים ○ מפת רחובות
- ג. מקום בקו אורך 40 מערב נמצא:
- ממזרח לקו האפס • ממערב לקו האפס ○ על קו המשווה

7 כתבו ליד כל «כתובת» באילו חצאי כדור נמצא המקום (צפוני/דרומי, מזרחי/מערבי).

- א. 20 מעלות צפון, 30 מעלות מזרח ← צפוני, מזרחי
- ב. 15 מעלות דרום, 60 מעלות מערב ← דרומי, מערבי
- ג. 40 מעלות צפון, 100 מעלות מערב ← צפוני, מערבי
- ד. 35 מעלות דרום, 140 מעלות מזרח ← דרומי, מזרחי

8 הסבירו מדוע צריך שני מספרים – קו רוחב וקו אורך – כדי לקבוע מיקום מדויק של מקום, ולא מספר אחד.

תשובה אפשרית: קו רוחב לבדו מראה רק כמה המקום רחוק צפונה או דרומה מקו המשווה, אבל לאורכו יש מקומות רבים מסביב לכדור. רק המפגש של קו רוחב עם קו אורך מצביע על נקודה אחת.

9 שרטטו עיגול שמייצג את כדור הארץ. ציירו בו את קו המשווה ואת קו האפס, וכתבו את שמות ארבעת חצאי הכדור.

תשובה אפשרית: עיגול עם קו אופקי באמצע (קו המשווה) וקו אנכי (קו האפס); מעל קו המשווה – צפוני, מתחתיו – דרומי, מימין לקו האפס – מזרחי, משמאלו – מערבי.

11 לפי הטקסט «מפה שמספרת על הגשם» – נכון או לא נכון? תקנו את הלא נכונים.

משפט	נכון	לא נכון	תיקון
א. במפה של מיכל יש כבישים ושמות רחובות.	☐	☒	במפה אין כבישים ושמות רחובות, רק גוונים של כחול
ב. לפי המפה, בצפון ישראל יורד יותר גשם מאשר בנגב.	☒	☐	
ג. גוון כחול בהיר מסמן אזור שיורד בו הרבה גשם.	☐	☒	גוון בהיר מסמן אזור יבש

12 לפי הטקסט, מדוע המפה של מיכל נקראת «מפה נושאית»? ומה היא הסבירה למיכל על הטיולים שלה?

תשובה אפשרית: כי היא מציגה נושא אחד בלבד – כמות הגשם. היא הסבירה למיכל שבגליל יורד הרבה גשם ולכן יש בו נחלים זורמים, ובנגב יורד מעט גשם ולכן הנוף יבש.

13 אתגר: נועם אומר: «בכל מקום שנמצא על אותו קו רוחב כמו ישראל, מזג האוויר זהה לזה של ישראל». האם הוא צודק? הסבירו.

תשובה אפשרית: לא בהכרח. קו הרוחב משפיע על האקלים (על החום), אבל גם דברים אחרים משפיעים: קרבה לים או לאוקיינוס, גובה ההרים ומיקום ביבשת. לכן מקומות על אותו קו רוחב יכולים להיות שונים מאוד – אחד גשום ואחר מדברי.